

Dubulto standartu pieeja un cilvēktiesības Latvijas ārpolitikā: Latvijas un Centrālāzijas reģiona valstu attiecību piemērs

Laura Jesaulkova

Rīgas Stradiņa universitāte, Doktorantūras nodaļa, Latvija

Ievads. Starptautiskajās attiecībās notikušo pārmaiņu dēļ cilvēktiesības ir kļuvušas par vienu no ievērojamākajiem politisko un sociālo vērtību indikatoriem valstu politiskās attīstības novērtēšanai. Arī Latvijas ārpolitikā cilvēktiesību vektoram ir atvēlēta ievērojama nozīme, tam caurvijot gan Latvijas sadarbību ar citām pasaules valstīm divpusējo un daudzpusējo sadarbības formātu ietvaros, gan Latviju pārstāvošo diplomātu retoriku. Vienlaikus Latvijai kā starptautiskās sabiedrības loceklei demokrātisko un cilvēktiesību vērtību pārņemšana un to integrācija valsts pārvaldē ir viens no svarīgākajiem priekšnosacījumiem, kas definē to kā vienu no attīstītājām Eiropas demokrātijām un starptautiskās sabiedrības locekli. Tomēr Latvijas ekskluzīvās attiecības un ekonomiskā sadarbība ar Centrālāzijas reģiona valstīm aktualizē jautājumu par cilvēktiesību patieso prioritāti Latvijas ārpolitikā un tajā pastāvošajiem dubultajiem standartiem sadarbībā ar Kazahstānu, Uzbekistānu, Kirgizstānu, Tadžikistānu un Turkmēnistānu, kurās valda no Rietumu valstīm atšķirīga demokrātisko un cilvēktiesību vērtību izpratne.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis ir izpētīt dubulto standartu pieeju cilvēktiesību jautājumos Latvijas ārpolitikā Latvijas un Centrālāzijas reģiona valstu attiecību piemērā, analizējot starptautisko normu difūziju un pārņemšanu Latvijas ārpolitikā, kā arī izvērtējot Latvijas ārpolitisko izvēļu kritēriju un interešu hierarhiju Latvijas attiecībās ar tās sadarbības partneriem Centrālāzijas reģionā. Pētījums tiks balstīts uz sociālā konstruktīvisma teorētisko ietvaru, primāri pievēršoties zinātniskajai literatūrai par normu difūzijas, pārņemšanas un valstu socializācijas procesiem. Pētījumā tiks analizēti informācijas avoti par Latvijas ārpolitiku un īstenoto politiku Centrālāzijas reģiona valstīs.

Rezultāti. Provizoriskie rezultāti apstiprina pētījuma hipotēzi: Latvijas ārpolitikā Latvijas un Centrālāzijas reģiona valstu attiecībās pastāv normu difūzijas veicinātā dubulto standartu pieeja cilvēktiesību jautājumos.

Secinājumi. Pētījums par normu difūzijas ietekmi uz Latvijas ārpolitiku un dubulto standartu rašanās cēloņiem tajā ļauj aplūkot citā gaismā Latvijas ārpolitiskās izvēles attiecībās ar Centrālāzijas reģiona valstīm. Praktisks darbs šajā virzienā tiks turpināts.